

РЕШЕНИЕ

на Постоянната комисия по стопански науки и управление за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на професионално направление направление 3.8 „Икономика“ в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

1. Хронология на процедурата:

Процедурата е открита с решение на Постоянната комисия по стопански науки и управление на 20.09.2017 г. (Протокол № 15) по искане на висшето училище.

На заседание, проведено на 11.04.2018 г. (Протокол № 11), на основание чл. 88а, ал. 4 от ЗВО и чл. 12, ал. 6, т. 4 от ПДНАОА, членовете на ПКЧНУ приеха доклада на експертната група, утвърдена с решение на Акредитационния съвет на 16.11.2017 г./ Протокол № 26.

Експертната група, в състав:

1. Проф. д.ик.н. Таня Веселинова Горчева, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов - ръководител ЕГ
2. Доц. д-р Теменужка Каролова Хроми-Жигалова, Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград – член на ЕГ
3. Доц. д-р Теодор Стоянов Атанасов, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – член на ЕГ
4. Маргарита Георгиева - студент, НБУ – София – член на ЕГ

Наблюдаващ процедурата член на ПКЧНУ: Проф. д-р Огняна Стоичкова, извърши проверка в оценяваната институция през периода от 15.01. до 17.01.2018 г.

2. Констатации и оценки за изпълнението на критериите за програмна акредитация на професионално направление в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 4/:

Въз основа на изводите в доклада на експертната група Постоянната комисия направи следните констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

Констатации за изпълнение на критерий 1.1. в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/: „При извършване на обучение в професионалното направление се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище“.

Основно обучаващо звено по ПН 3.8 „Икономика“ в ПУе Факултетът по икономически и социални науки, в който са включени пет катедри: „Управление и количествени методи в икономиката“, „Маркетинг и международни икономически отношения“, „Икономически науки“, „Финанси и счетоводство“ и „Политически науки“.

Обучението по професионално направление 3.8 „Икономика“ в ПУ е в съответствие с действащото законодателство, с приетите в университета и във ФИСН вътрешни нормативни документи и формулираните в тях мисия, цели и задачи. В ПУ има официално приета, публично оповестена и провеждана политика по качеството. Налице е нужната организация за управление на качеството на учебния процес във факултета, създадените за нейното осигуряване структури са в съответствие с приетите вътрешни нормативни документи. Системата за управление на качеството на ПУ не е сертифицирана, съгласно изискванията на стандарт БДС EN ISO 9001:2008. В Комисията по качеството на ФИСН има сертифициран одитор по управление на качеството.

Във ФИСН се прилага политика на обвързаност между научните изследвания и обучението, което е заложено като приоритет в основни стратегически документи на университета и в стратегията за развитието на професионалното направление. Налице е интегриране на резултатите от актуални научни изследвания в учебния процес във ФИСН както при актуализирането на вече съществуваща учебна документация, така и при въвеждането на нови учебни планове и програми.

Констатации за изпълнение на критерий 1.2. в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/ „Управление на качеството на образованието“.

Управлението на качеството се осъществява на две нива: Университетска комисия по оценяване и акредитация и Факултетни комисии по качеството, респ. комисия по качеството към ФИСН. Регулярно се изучава студентското мнение. Документацията, свързана с дейността на комисиите (включително изготвени доклади и препоръки) се публикува във вътрешната мрежа на университета. През оценявания период във ФИСН са организирани и проведени обучения, свързани с осигуряване на качеството на учебния процес.

В ПУ е утвърден и се прилага Етичен кодекс, публично оповестен на сайта на университета. Във ФИСН се прилагат мерки за превенция и реакция при плагиатство. За оценявания период няма установени случаи на плагиатство.

Констатации за изпълнение на критерий 2.1. в съответствие със стандарт 2 от ESG - част 1 /1-10/: „ВУ извършва обучение по професионалното направление като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация, (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни“.

Във ФИСН на ПУ има приети методически стандарти за учебната документация, базирани на действащото законодателство и вътрешни нормативни актове. Всички учебни планове и учебни програми във ФИСН се разработват според европейския формат ECTS label за стандартизирана учебна документация, приет с решение на АС от 19.12.2012 година.

В ПН 3.8. "Икономика" е налице процедура за проследяване ефективността на учебните планове и тяхната промяна въз основа на анализиране на информацията от потребителите на кадри и препоръките за промени в учебната документация от заинтересованите страни.

При оценяването на постиженията на студентите от ПН 3.8. "Икономика" се използват ясно определени, обосновани и предварително огласени критерии за оценка на получената теоретична и практическа подготовка.

В ПН 3.8. "Икономика" са регламентирани методически стандарти при разработване, обсъждане, приемане, утвърждаване и актуализиране на учебната документация.

Учебните планове в ПН 3.8. "Икономика" съответстват на нормативните изисквания. Налице са пропуски при оформянето на някои от учебните програми според възприетия ECTS макет и съгласно приетите методически стандарти във факултета. Преобладаващата част от учебните програми съдържат задължителните компоненти, но липсва унифициране от формална гледна точка по установените в макета реквизити.

Констатации за изпълнение на критерий 3.1. в съответствие със стандарт 3 от ESG - част 1 /1-10/: „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение на съответното професионално направление“.

В рамките на ФИСН се провеждат периодични проучвания на мненията и предложенията на настоящите и завършилите студенти. Провеждат се периодични проучвания на мненията и предложенията на възможните потребители на кадри/работодатели от региона относно удовлетвореността от качеството на придобитите знания и умения на студентите, които са провели учебни практики /стажове при тях.

В ПН 3.8 "Икономика" се прилагат съвременни методи за оценяване постиженията на студентите, които са ясно дефинирани и оповестени в учебната документация.

В ПН 3.8 "Икономика" е налице обратна връзка между преподаватели и студенти, реализирана чрез преки контакти, организирани срещи с участието на курсовите ръководители, анонимни анкети и др. форми.

Държавните изпитни комисии разработват и прилагат правила за проверка и оценка на знанията по време на държавните изпити и при защита на дипломните работи, които се оповестяват предварително. За периода на акредитацията няма практика за включване на представители на практиката в държавната изпитна комисия.

Във ФИСН функционира етична комисия, ръководена от декана, за разглеждане на жалби от студенти. За разглеждания период във ФИСН няма получени писмени жалби от студенти за периода на акредитацията.

Констатации за изпълнение на критерий 4.1. в съответствие със стандарт 4 от ESG - част 1 /1-10/: „Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответно професионално направление, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане“.

Във ФИСН на ПУ е създадена организация за привличане, прием и адаптиране на български и чуждестранни студенти в ПН 3.8 "Икономика". Създадени са процедури и практики за прилагане на предварително оповестени вътрешни нормативи, които обхващат всички етапи на „жизнения цикъл“ на студентите, които са достъпни на уеб-страниците на университета и на факултета.

В ПН 3.8 "Икономика" на ПУ са регламентирани реда и организацията по признаване на висшето образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища на основата на нормативно приети документи в университета и утвърдени практики във ФИСН.

Осигурени са възможности за мобилност на студентите, в т.ч. периоди на обучение в други университети, участие в национални и международни научни форуми и др. На равнище университет и факултет са сключени договори с български и чуждестранни университети за размяна на студенти по различни проекти и програми, което предпоставя реализирането на студентска мобилност.

Създадена е административна система и правила за включване на студентите в изпълнението на изследователски проекти в ПН 3.8 "Икономика". Налице е нарастване на относителния дял на студентите, участвали в национални научноизследователски проекти през последните пет години.

Спазени са изискванията към съдържанието на основните документи за образование и квалификация, издавани от ПУ.

В ПУ е създадена система за регистриране на реализацията на завършилите студенти.

Констатации за изпълнение на критерий 5.1. в съответствие със стандарт 5 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление“.

Подготовката на студентите в ПН 3.8 „Икономика“ се осъществява от квалифицирани хабилитирани и нехабилитирани преподаватели. В ПН 3.8 „Икономика“ е осигурен изискваният минимум на хабилитирани преподаватели на ОТД, които осигуряват обучението в ОКС „Бакалавър“ и в ОКС „Магистър“, както и преподаватели на ОТД за профилиращите и практическите дисциплини. Числеността на академичния състав на ОТД към 31.12.2017 г. е 59 души, от които 61% - хабилитирани и 39% нехабилитирани преподаватели. Средната възраст на академичния състав е 50 години. През периода 2012 - 2017 г. се увеличава общият брой на хабилитираните преподаватели (основно на втори ОТД). Налице е съответствие между научната специалност на преподавателите и преподаваните от тях дисциплини в професионалното направление.

Във ФИСН действа система за атестиране на академичния състав, както и за стимулиране на кариерното развитие на преподавателите. Всички атестирани за отчетния период преподаватели са получили положителна оценка.

Във ФИСН са разработени правила и са сключени договори, осигуряващи възможност за преподавателска мобилност в чужбина основно в рамките на европейската програма за академичен обмен „Еразъм+“. За периода на оценка са реализирани 14 изходящи мобилности на преподаватели в чуждестранни университети и 3 входящи мобилности.

Констатации за изпълнение на критерий 5.2. в съответствие със стандарт 5 от ESG - част 1 /1-10/: „Научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея“.

Във ФИСН се отбелязва стабилност в научно-изследователската и проектната дейност.

За периода 2012-2016 г. публикационната активност на преподавателите в ПН 3.8 „Икономика“ в научни издания е устойчива. Общият брой на научните публикации за посочения период е 552 (503 на преподавателите на първи ОТД). Структурата на научните публикации е както следва: монографии – 6,7%; студии – 16,8%; статии – 34,7%; доклади на научни конференции – 41,8%. Девет процента от публикациите са в реферирани и индексирани издания, 11% - в чуждестранни издания. Сред тях най-голям е броят на статиите – 43; студиите са 11 и докладите – 10. За периода са публикувани 38 учебници и учебни помагала. Броят им е малък, но частично се компенсира от новите е-платформи за обучение.

Преподавателите от факултета са участвали в 11 национални и 5 международни научноизследователски и образователни проекти.

ФИСН организира и провежда форуми и конференции, на които се представя изследователските резултати на преподавателите.

Създадени са предпоставки, ресурси и база за успешно осъществяване на НИД, вкл. безплатен достъп до редица международни бази данни.

Констатации за изпълнение на критерий 6.1. в съответствие със стандарт 6 от ESG - част 1 /1-10/: „Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности по професионалното направление, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такова“.

ФИСН на ПУ разполага с модернизирани материално-техническа база, създаваща добри условия за обучението на студенти в ПН 3.8 „Икономика“ и в двете ОКС. През наблюдавания период тя се разширява и усъвършенства.

Осигурен е достъп за работа с информационни продукти. Компютърните зали разполагат със съвременен специализирано оборудване, което създава необходимите условия за учебен процес. Обезпечен е достъп на преподаватели и студенти до безжичен интернет. Осигурен е достъп на

преподавателите и студентите до специализирани собствени и други научни издания и бази данни, вкл. електронен каталог - достъпен в сайта чрез страницата на университетската библиотека. Библиотечният фонд ежегодно се увеличава и обновява, но броят на работните места и броят на компютрите във факултетската библиотека, съотнесени към броя на обучаваните студенти е ограничен. Осигурен е дистанционен достъп до е-каталозите на университетската библиотека, както и безплатния достъп до библиотечната база данни на редица чуждестранни е-библиотеки.

ФИСН участва в създаването на Лаборатория за компютърно подпомагане на обучението и научните изследвания (CartLab) на ПУ. Делът на авторските дигитализирани учебни продукти се увеличава. Академичното и административното обслужване на студентите е ясно регламентирано във вътрешните документи. За оптимизиране на административните услуги е изградена вътрешна информационна система.

Констатации за изпълнение на критерий 7.1. в съответствие със стандарт 7 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление и последващата реализация на завършилите“.

ПУ използва различни методи за осигуряване на контрол върху информационните потоци, запазващи обучението и поддържането на неговото качество в ПН 3.8. „Икономика“. Информацията от студентите и потребителите на кадри се събира, съхранява, обработва и използва като индикатор за успеха и за необходимостта от промени.

Създадена е организация за поддържане на активна връзка с „Алумни“, проследява се и се анализира професионалното развитие на завършващите факултета бакалаври и магистри от професионално направление 3.8. „Икономика“. ФИСН поддържа актуална базата си данни за научните постижения за ПН 3.8. „Икономика“.

Констатации за изпълнение на критерий 8.1. в съответствие със стандарт 8 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление“.

ПУ и ФИСН провеждат прозрачна информационна политика, насочена към осигуряване на публичност на образователната и научноизследователската дейност на преподаватели и студенти от професионално направление 3.8. „Икономика“. На уебсайта на университета и ФИСН е поместена пълна и актуална информация относно обучението в професионално направление 3.8. „Икономика“, ежегодно се издава кандидатстудентски справочник.

Основният източник на информация, очертаваща целия цикъл на обучението, е уебсайта на ПУ и ФИСН. Чрез сайта на ФИСН е осигурен свободен достъп до електронната система за проследяване на публикационната активност на преподаватели, докторанти и студенти. Създадена е система за проследяване на развитието на студентите по време на обучението им, както и за професионалната реализация на завършилите студенти.

Констатации за изпълнение на критерий 9.1. в съответствие със стандарт 9 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите извършват регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по професионалното направление“.

Факултетната комисия по качеството извършва регулярен мониторинг програмите на обучението във ФИСН. Провеждат се периодично анкетни проучвания със студентите и с представители на фирми, в резултат на които се дават идеи на ръководството на факултета за актуализиране на учебните програми и повишаване ефикасността на обучението в ПН 3.8. На тази основа се изгражда и стратегията за развитие на професионалното направление за периода 2018 – 2022 г. Изградената „Университетска информационна система“ и поддържаната в нея база данни за обучаваните студенти позволяват извършването на мониторинг върху успеваемостта на студентите във ФИСН. Поддържаната база данни за всеки студент позволява проследяване на развитието му, както и неговият учебен статус.

Констатации за изпълнение на критерий 10.1. в съответствие със стандарт 10 от ESG - част 1 /1-10/: „Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление“.

В ПУ е създадена необходимата организация и се провеждат външни одити и самооценки. Всички вътрешни и външни одити са успешно приключени и информацията за предприетите мерки е надлежно оповестена.

ФИСН разглежда и спазва препоръките, направени от Националната агенция по оценяване и акредитация. С решение на АС по доклад на декана на факултета на ФС е приет Доклад за изпълнение на препоръките на НАОА в рамките на тригодишния следакредитационен период при

програмната акредитация на професионално направление 3.8 Икономика в Пловдивски Университет „Паисий Хилендарски“.

В резултат на констатациите за резултатите от извършеното оценяване, проведено на **02.05.2018 г. (Протокол № 13)**, на основание чл.88а, ал.5, т.1 от ЗВО и чл. 38, ал.2 от ПДНАОА, членовете на Постоянната комисия гласуваха оценки по критериите за програмна акредитация на професионални направления по десетобалната система, в съответствие с чл. 79, ал. 1 на Закона за висшето образование.

След обобщаване на резултатите от гласуването, в съответствие с приетите от Акредитационния съвет на НАОА “Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти”, Постоянната комисия по стопански науки и управление взе следното **РЕШЕНИЕ:**

1. Дава програмна акредитация на професионално направление 3.8 „Икономика“ в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, на основание обща оценка: **9.00 (девет)**.

За ОКС « бакалавър »

- „Макроикономика“ – редовна и задочна форма на обучение.
- „Маркетинг“ – редовна и задочна форма на обучение.
- „Международни икономически отношения“ – редовна форма на обучение.
- „Финанси“ – редовна и задочна форма на обучение.
- „Счетоводство“ – редовна и задочна форма на обучение.

За ОКС « магистър »

- „Международна търговия“ - редовна форма на обучение.
- „Финансов мениджмънт“ – редовна форма на обучение.
- „Счетоводство и анализ“ – редовна форма на обучение.
- „Маркетинг“ - редовна форма на обучение.
- „Икономическо моделиране и бизнес анализ“ - редовна форма на обучение.
- „Счетоводство“ – след ОКС „професионален бакалавър“ - редовна форма на обучение.

2. Срокът на валидност на акредитацията е **ШЕСТ** години, в съответствие с чл. 79, ал. 4 от ЗВО.

3. Определя капацитет на професионално направление **3.8 „Икономика“** в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за ОКС „бакалавър“ – **1 500** студенти (редовна и задочна форма на обучение) и за ОКС „магистър“ – **900** студенти (редовна форма на обучение).

Общо за професионалното направление: **2 400** студенти.

Постоянната комисия по стопански науки и управление формулира следните препоръки:

1. Учебните програми по отделните дисциплини да се приведат в съответствие с утвърдените методически стандарти.

Срок: м. октомври 2018 г.

2. Да се разработи и въведе Правилник за тюторна система, чрез който да се регламентират формите на взаимодействие между преподавателите и студентите.

Срок: м. октомври 2018 г.

3. Да се увеличат работните места във факултетната библиотека.

Срок: постоянен

Общата словесна оценка в съответствие с получената числова е: **пълно съответствие.**

Председател на ПКЧНУ:

(проф. д-р Галина Младенова)